

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการจากประชากรคือผู้บริหารและข้าราชการครู โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 76 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามสภาพการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาการประกันคุณภาพของโรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับดี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูกตเวทิต แต่มีส่วนที่เห็นว่าการดำเนินการน้อยที่สุดคือ ผู้เรียนประหยัดรู้จักใช้และรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมซึ่งส่วนน้อยได้เสนอปัญหาที่พบไว้ดังนี้คือผู้เรียนขาดความสนใจ ความรับผิดชอบ ขยันอดทน ตรงต่อเวลา โดยส่วนน้อยได้เสนอแนะไว้ดังนี้ควรปลูกฝังความสนใจ ความรับผิดชอบ ขยันอดทน ตรงต่อเวลา เช่น การส่งการบ้าน ชิ้นงาน เป็นต้น

มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับดี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้เรียนเข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรม/โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมรองลงมาคือ รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ส่วนรองลงมาได้เสนอปัญหาที่พบไว้ดังนี้คือผู้เรียนขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม โดยส่วนน้อยได้เสนอแนะไว้ดังนี้ควรปลูกฝังจิตสำนึกจิตในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตอยู่ในระดับดี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้เรียนมีทักษะในการจัดการและทำงานให้สำเร็จ แต่มีส่วนที่เห็นว่าการดำเนินการน้อยที่สุดคือ ผู้เรียนทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเองส่วนน้อยได้เสนอปัญหาที่พบไว้ดังนี้คือขาดการวัดผลประเมินผลการเรียนที่เป็นระบบและต่อเนื่อง โดยส่วนน้อยได้เสนอแนะ

ไว้ดังนี้ควรให้แรงจูงใจหรือส่งเสริมโดยการจัดกิจกรรมด้านคำนิยาม ที่ฟังประสงค์ เพื่อปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และให้ทั่วถึงทุกระดับชั้น

มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับดี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี และมีจินตนาการ สามารถคาดการณ์ แต่มีส่วนที่เห็นว่ามีการดำเนินการน้อยที่สุดคือ กำหนดเป้าหมายและแนวทางการตัดสินใจได้ส่วนน้อยได้เสนอปัญหาที่พบไว้ดังนี้คือ ขาดความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ คิดไตร่ตรอง โดยส่วนน้อยได้เสนอแนะไว้ดังนี้ ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร อยู่ในระดับดี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีแต่มีส่วนที่เห็นว่ามีการดำเนินการน้อยที่สุดคือ ผู้เรียนมีผลการทดสอบรวบยอดระดับชาติ ส่วนน้อยได้เสนอปัญหาที่พบไว้ดังนี้คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยส่วนน้อยได้เสนอแนะไว้ดังนี้ควรจัดกิจกรรมหรือหาวิธีพัฒนานักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำให้สูงขึ้น โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิเคราะห์หาข้อบกพร่องและหาวิธีการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล

มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับดี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้เรียนมีวิธีการเรียนรู้ของตนเองเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้ สนุกกับการเรียนรู้และชอบมาโรงเรียน มีแต่มีส่วนที่เห็นว่ามีการดำเนินการน้อยที่สุดคือ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียนและการฟัง รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล ส่วนน้อยได้เสนอปัญหาที่พบไว้ดังนี้คือ นักเรียนบางส่วนมีทักษะพื้นฐานทางการเรียนยังบกพร่อง เช่น ทักษะการอ่าน การเขียน คิดและวิเคราะห์ เป็นต้น โดยส่วนน้อยได้เสนอแนะไว้ดังนี้ ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี อยู่ในระดับดีมาก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าผู้เรียนป้องกันตนเอง จากสิ่งเสพติด โทษ และหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ แต่มีส่วนที่เห็นว่า มีการดำเนินการน้อยที่สุดคือ ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น ส่วนน้อยได้เสนอ

ปัญหาที่พบไว้ดังนี้คือ ขาดการส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน โดยส่วนน้อยได้เสนอแนะไว้ดังนี้คือควรส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความประพฤติและคุณลักษณะที่เหมาะสม ในด้านการปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน

มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะดนตรี และกีฬา อยู่ในระดับดีมาก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้เรียนชื่นชมร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านกีฬา/นันทนาการ แต่มีส่วนที่เห็นว่าการดำเนินการน้อยที่สุดคือ ผู้เรียนชื่นชมร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านดนตรี/นาฏศิลป์ ส่วนน้อยได้เสนอปัญหาที่พบไว้ดังนี้คือ กิจกรรมหรือ โครงการที่มีอยู่ทำไม่ค่อยต่อเนื่องและยั่งยืน โดยส่วนน้อยได้เสนอแนะไว้ดังนี้คือ โรงเรียนควรดำเนินกิจกรรมหรือ โครงการที่มีอยู่เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอน มาตรฐานที่ 9 ครู มีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ / ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดีและมีครูพอเพียง อยู่ในระดับดีมาก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ครูจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษา หรือเทียบเท่าขึ้นไป แต่มีส่วนที่เห็นว่าการดำเนินการน้อยที่สุดคือ มีการแสวงหาความรู้ และเทคนิควิธีการใหม่ๆ รับฟังความคิดเห็น ใจกว้าง และยอมรับการเปลี่ยนแปลง ส่วนน้อยได้เสนอปัญหาที่พบไว้ดังนี้คือขาดการแสวงหาความรู้ และเทคนิควิธีการใหม่ๆ ไม่ค่อยจะยอมรับฟังความคิดเห็นและไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง โดยส่วนน้อยได้เสนอแนะไว้ดังนี้คือครูควรรับฟังข้อคิดเห็นของผู้อื่นพร้อมนำมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาตนเอง และครูควรปฏิบัติตามกฎระเบียบ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ

มาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอน มาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับดี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็น ครูมีการนำผลการประเมินพัฒนาการมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ แต่มีส่วนที่เห็นว่าการดำเนินการน้อยที่สุดคือ มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปใช้พัฒนาผู้เรียน ส่วนน้อยได้เสนอปัญหาที่พบไว้ดังนี้คือ ขาดการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำผลไปใช้พัฒนาผู้เรียน โดยส่วนน้อยได้เสนอแนะไว้ดังนี้คือ ครูควรมีวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อ และการเรียนรู้ของผู้เรียน และควรจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยให้เพียงพอสำหรับครูเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการ มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา อยู่ในระดับดี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้บริหารมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจ แต่มีส่วนที่เห็นว่าการดำเนินการน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมและปฏิบัติตามจรรยาบรรณ

ของวิชาชีพ ส่วนน้อยได้เสนอปัญหาที่พบไว้ดังนี้คือ ผู้บริหารขาดคุณธรรม จริยธรรมและปฏิบัติ ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยส่วนน้อยได้เสนอแนะไว้ดังนี้คือ ควรมีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการ มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างระบบการบริหารงานและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร อยู่ในระดับดี ผู้ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า สถานศึกษามีการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบครอบคลุม และทันต่อการใช้งาน แต่มีส่วนที่เห็นว่ามี การดำเนินการน้อยที่สุดคือ มีการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง ส่วนน้อยได้เสนอปัญหาที่พบไว้ดังนี้คือ การนิเทศติดตามงานไม่สม่ำเสมอและ ต่อเนื่อง และขาดการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่วนน้อยได้เสนอแนะไว้ดังนี้คือ ควรมีการวางแผนและนิเทศติดตามการดำเนินงานทุกระยะ โดยใช้วงจร PDCA และควรส่งเสริมให้ ครูเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ

มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการ มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหาร และจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน อยู่ในระดับดี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า สถานศึกษามีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา แต่มีส่วนที่เห็นว่ามี การดำเนินการน้อย ที่สุดคือมีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพัฒนาสถานศึกษา ส่วนน้อยได้เสนอปัญหาที่พบไว้ ดังนี้คือ สถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพัฒนาสถานศึกษา ส่วนน้อยได้เสนอแนะไว้ดังนี้คือ สถานศึกษาควรขอความร่วมมือและความคิดเห็นจากชุมชน ในการพัฒนาการศึกษา

มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการ มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับดี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า มีการบันทึกการรายงานผลและการส่งต่อข้อมูลของผู้เรียน ส่วนที่เห็นว่ามี การดำเนินการน้อยที่สุดคือ มี การนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ในการเรียนการสอน ส่วนน้อยได้เสนอปัญหาที่พบ ไว้ดังนี้คือสถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมของครูผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาและปรับปรุง หลักสูตร ส่วนน้อยได้เสนอแนะไว้ดังนี้คือ สถานศึกษาควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ หลักสูตร

มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการ มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย ในระดับดี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า มีการจัด กิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม ส่วนที่เห็นว่ามี การดำเนินการน้อยที่สุดคือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม ด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ และกีฬา/นันทนาการ ส่วนน้อยได้เสนอปัญหาที่พบไว้ดังนี้คือ

การนิเทศติดตามงานไม่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง ส่วนน้อยได้เสนอแนะไว้ดังนี้คือ ควรให้ขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในการทำงาน

มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการ มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ อยู่ในระดับดี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่วนที่เห็นว่ามี การดำเนินการน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีอาคารสถานที่ที่เหมาะสม มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด พื้นที่สีเขียว และสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียงและอยู่ในสภาพใช้การได้ดี ส่วนน้อยได้เสนอ ปัญหาที่พบไว้ดังนี้คือมีงบประมาณไม่เพียงพอ ส่วนน้อยได้เสนอแนะไว้ดังนี้คือ ควรจัดสรร งบประมาณให้เพียงพอกับความต้องการไว้ในแผนปฏิบัติการโรงเรียน

มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการ สนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น อยู่ในระดับดี ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เห็นว่า มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น ส่วนที่เห็นว่ามี การดำเนินการน้อยที่สุดคือ สนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาและชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา ส่วนน้อยได้เสนอปัญหาที่พบไว้ดังนี้คือ ขาด การสนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับ สถานศึกษา ส่วนน้อยได้เสนอแนะไว้ดังนี้คือ ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้ ในชุมชนและท้องถิ่น

มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษาร่วมมือกัน ระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กร ภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนา วิธีการเรียนรู้ในชุมชน อยู่ในระดับดี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นแหล่งวิชาการ ในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน ส่วนที่เห็นว่ามี การดำเนินการน้อยที่สุดคือ มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน ส่วนน้อยได้เสนอปัญหาที่พบไว้ดังนี้คือ ขาดการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับ หมู่บ้านและองค์กรทางศาสนา ขาดการขอความร่วมมือจากสถาบันวิชาการองค์กรภาครัฐและ เอกชนในการให้ความรู้แก่นักเรียน และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนน้อย ส่วนน้อยได้เสนอแนะไว้ดังนี้คือควรจัดทำโครงการศึกษาคูงานการประกอบอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน ควรอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ ควรใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา ท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้นำประเด็นปัญหาที่สำคัญ ๆ มาอภิปรายดังนี้

จากการตอบแบบสอบถามของผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 76 คน พบว่า มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนจำนวน 8 มาตรฐาน โรงเรียนมีผลการแสดงความคิดเห็นในระดับดีมาก จำนวน 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และมาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา อยู่ในระดับดี จำนวน 6 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับดี มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และมาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ นันทพงศ์ วงศ์ประสิทธิ์ (2549) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า ด้านคุณภาพนักเรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในทุกกิจกรรมสำหรับด้านคุณภาพนักเรียน ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร มีนิสัย ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ซึ่งใกล้เคียงกับพุดม พรหมมินทร์ (2542) ที่ได้ศึกษาสภาพความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขียงของ จังหวัดเขียงราย ผลการศึกษาพบว่า ด้านผลผลิตมีความพร้อมมากที่สุด การเตรียมการเพื่อการพัฒนาให้นักเรียน มีทักษะการจัดการและการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร มองเห็นคุณค่าในตนเอง และพึ่งพาตนเองอย่างมีสุนทรียภาพ แต่มีการแสดงความคิดเห็นมาตรฐานจำนวน 2 มาตรฐาน ที่อยู่ในระดับพอใช้ คือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีจิตวิญญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ และมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาของเรณู ชุ่มวาริ (2549) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสิริมงคลานุสรณ์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับพอใช้ และนอกจากนี้ยังเหมือนกับผลการศึกษาของพงษ์สุวรรณ โปธาสินธุ์ (2546) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถม

ศึกษาอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนด้านคุณภาพผู้เรียน นักเรียนมีความรู้พื้นฐานต่างกันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน สำหรับปัญหาที่พบคือ ผู้เรียนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ขาดความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ คิดไตร่ตรอง ขาดอุปกรณ์การเรียนการสอน บางอย่างกิจกรรมหรือโครงการที่มีอยู่ทำไม่ค่อยต่อเนื่องและยั่งยืน ขาดการอบรมทรัพย์สินและการวางแผนการใช้จ่ายเงินและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เช่นเดียวกับ พุฒ พรหมมินทร์ (2542) ที่ได้ศึกษาพบว่าด้านผลผลิตนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งใกล้เคียงกับผลการดำเนินงานตามมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรของโรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีผลการทดสอบรวบยอด ระดับชาติ เฉลี่ยตามเกณฑ์ อยู่ในระดับพอใช้ รองลงมาคือตัวบ่งชี้ที่ 4 สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ อยู่ในระดับพอใช้ เช่นเดียวกันกับสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2549, หน้า 1 - 2) จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร ผู้เรียนมีผลการทดสอบรวบยอด ระดับชาติ เฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ และสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ต่ำกว่าเกณฑ์ โดยสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ด้านผู้เรียน สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระที่มีผลการทดสอบระดับชาติต่ำ และพัฒนาคุณลักษณะที่ต้องการเน้นตามมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ที่ต่ำมาปรับปรุงพัฒนา

ส่วนผลการแสดงความคิดเห็นมาตรฐานด้านการเรียนการสอนจำนวน 2 มาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 9 ครูมีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเองเข้ากับชุมชนได้ดีและมีครูเพียงพอ อยู่ในระดับดีมาก และมาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับดี ซึ่งคล้ายกับผลการศึกษาของ เรณู ชุ่มวาริ (2549) ที่พบว่า ครูมีความสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับดี ใกล้เคียงกับ สงกรานต์ เดชปัญญา (2543) ที่ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู และผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บุคลากรยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนการสอนที่ยังไม่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่แท้จริง ขาดแคลนวัสดุทัศนูปกรณ์ที่สำคัญ และขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการสอนวิชาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ขณะเดียวกัน ครูและผู้บริหาร โรงเรียน ได้เสนอแนะให้โรงเรียนมีการพัฒนาและ

เตรียมความพร้อมในทุกด้าน เช่น อาคารสถานที่ สื่อ อุปกรณ์ บุคลากร ควรให้ครูมีจรรยาบรรณและ
 ภูมิใจในอาชีพตน เพื่อจะได้พัฒนาในด้านอื่นให้ประสบผลสำเร็จ ควรให้มีการพัฒนากระบวนการ
 เรียนการสอนของครู โดยให้มีการอบรมเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หรือการ
 เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม นอกจากนั้นควรมีการคัดเลือกบุคลากรที่จะมาเป็นครูให้ตำแหน่งตรงความรู้
 และความถนัดของผู้สอน ตลอดจนควรออกไปประกอบวิชาชีพครูให้ครูทุกคนที่ผ่านเกณฑ์
 มาตรฐาน เช่นเดียวกันกับสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
 (2549, หน้า 1 - 2) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัด
 เชียงใหม่ ด้านครู สถานศึกษาควรพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน
 ด้านเทคนิคการสอน และความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยี (IT) ที่ทันสมัย มีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและ
 การเรียนรู้และนำผลการประเมินไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

ขณะที่ผลการแสดงความคิดเห็นมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา จำนวน 6
 มาตรฐาน พบว่า โรงเรียนมีผลการแสดงความคิดเห็นในระดับดี จำนวน 6 มาตรฐาน ได้แก่
 มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 12
 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงานและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบ
 วงจร และมาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน
 มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและมีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย และมาตรฐาน
 ที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ
 เต็มศักยภาพ ซึ่งคล้ายกับ ระพล สภารัตน์ (2541) ที่ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์
 มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. 2540 ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัด กรมสามัญศึกษา
 จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนส่วนมากได้ปฏิบัติงานในฐานะผู้นำ สามารถสร้างโอกาส
 ในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์ ปฏิบัติงานของโครงการ โดยเน้นผลการตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรม
 ต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากรผู้เรียนและชุมชน มีรายงานผลการพัฒนา
 คุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ พยายามแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา สามารถ
 ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ สามารถดำเนินการพัฒนาแผนงานขององค์การให้สามารถ
 ปฏิบัติงานได้เกิดผลจริง เหมือนกับ ชัย ป่องแสงี่ยม (2543) ที่ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพ
 การศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ในภาพรวม
 พบว่าการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ด้านการบริหารและการจัดการมีการตั้ง
 คณะกรรมการ โรงเรียนเพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดการศึกษา โดยมีการจัดทำ

ธรรมนูญโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน แต่ยังคงขาดการสนับสนุนส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน และระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อส่งเสริมการบริหารงานของโรงเรียน เช่นเดียวกันกับสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2549, หน้า 1 - 2) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารควรวางระบบ และกลไกในการประกันคุณภาพภายในตามกฎหมายของกระทรวงศึกษาธิการและนำไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานต่อไป

ส่วนผลการแสดงความคิดเห็นมาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้จำนวน 2 มาตรฐาน พบว่า โรงเรียนมีผลการแสดงความคิดเห็นในระดับดี จำนวน 2 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น และ มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการและองค์กรภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งใกล้เคียงกับความคิดเห็นของ ประไพศรี ชันคำ (2542) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ที่พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีกำหนดแผนการดำเนินงาน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนการประชุมอนุมัติแผน ทำให้แผนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสภาพโรงเรียน เช่นเดียวกับ ชัย ปองเสงี่ยม (2543) ที่ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ด้านหลักสูตรปรากฏว่า สถานศึกษามีการจัดทำสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน จัดปัจจัยเอื้อต่อหลักสูตรแกนกลางและการจัดการเรียนการสอน มีการตั้งคณะกรรมการโรงเรียนเพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดการศึกษา โดยมีการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน แต่ยังคงขาดการสนับสนุน ส่งเสริม ให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน และระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อส่งเสริมการบริหารงานของโรงเรียน

จากผลการศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ในมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ สามารถนำผลจากการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน การบริหารและการจัดการศึกษา และการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายในในคราวต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา สภาพและปัญหา การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

1.1 โรงเรียนควรมีกฎระเบียบที่เข้มงวด จัดกิจกรรมส่งเสริมด้านความประพฤติ วินัย คุณลักษณะให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ให้ครบทุกคน

1.2 โรงเรียนควรดำเนินการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่มีอยู่เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

1.3 โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนมีทักษะในการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

1.4 โรงเรียนจัดกิจกรรมหรือหาวิธีพัฒนานักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำให้สูงขึ้น โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิเคราะห์หาข้อบกพร่องและหาวิธีการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล

2. มาตรฐานด้านการเรียนการสอน

2.1 ครูควรปฏิบัติตนตามกฎระเบียบและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ปฏิบัติภาระหน้าที่ด้วยความเต็มใจ มีความขยันหมั่นเพียร รับผิดชอบ เสียสละ อดทน และอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

2.2 ควรส่งเสริมให้ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้จัดทำแผนการเรียนรู้อย่างบูรณาการที่เน้นข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ครูทุกคนได้พัฒนาทักษะการสอนร่วมกัน

2.3 ครูควรนำเทคโนโลยีและสื่อภูมิปัญญาเข้ามาบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ครูมีการพัฒนาต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

2.4 ควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรม/ประชุม สัมมนา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น

2.5 ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอน มีวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน

3. มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา

3.1 ผู้บริหารควรมีการวางแผนและติดตามการดำเนินงานทุกระยะ โดยใช้วงจร PDCA ใช้หลักการบริหารงานโรงเรียนเป็นฐานให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ขอความร่วมมือและความคิดเห็นจากชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

- 3.2 ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับความต้องการไว้ในแผนปฏิบัติการโรงเรียน
- 3.3 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีคุณธรรม จริยธรรมและปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
- 3.4 ผู้บริหารควรจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ให้ทันสมัย ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ
- 3.5 ผู้บริหารควรสร้างให้ขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในการทำงานและบริหารงานแบบมีส่วนร่วมตลอดจน แจ้งผลการประเมินคุณภาพของโรงเรียนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ
4. มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้
- 4.1 โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและท้องถิ่น จัดทำโครงการศึกษาคูงานการประกอบอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน อนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ
- 4.2 โรงเรียนควรขอรับการสนับสนุนจากชุมชน การรวบรวมรวมสิ่งประดิษฐ์ เครื่องมือเครื่องใช้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเก็บไว้ที่ศูนย์สาระวิชาสังคมศึกษาของโรงเรียน
- 4.3 โรงเรียนควรให้บริการชุมชนด้านสถานที่ ด้านแหล่งเรียนรู้ในการอบรม เกษตรกรและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน
- 4.4 โรงเรียนจัดกิจกรรมสืบสานงานโครงการพระราชดำริฯ ร่วมกับชุมชน เช่น การแสดงผลงาน และจำหน่ายผลผลิตนักเรียนของ โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เปรียบเทียบกับผลที่ได้จากรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ที่มาจากการใช้แบบสอบถาม ถามผู้ที่เกี่ยวข้องว่าตรงกันหรือไม่
2. ควรศึกษาระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีหลากหลาย เช่น ระบบ TOPSTAR ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 34 จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้นำมาให้โรงเรียนทุกโรงในสังกัดมาถือใช้ปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายใน